

ВИСНОВОК

про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації Кривошеєва Костянтина Олександровича «Адміністративно-правові засади діяльності єдиного правоохоронного органу, що забезпечує фінансову безпеку України», поданої на здобуття ступеня доктора філософії зі спеціальності 081 – «Право»

1. Актуальність теми дослідження

Оптимізація та реформування сфери забезпечення фінансової безпеки України є нагальною проблемою сьогодення. Після тривалого обговорення, 28.01.2021 р. прийнято Закон України «Про Бюро економічної безпеки України», яким закладено підвалини функціонування єдиного правоохоронного органу, що забезпечує фінансову безпеку України. Створення нового органу вказує на неефективність та відсутність дієвості функціонування системи правоохоронних органів у сфері забезпечення фінансової безпеки. А наявність дублювань функцій і відсутність чіткого механізму забезпечення фінансової безпеки призвели до того, що за 2020 рік правоохоронними органами було направлено лише 10 обвинувальних актів до суду щодо вчинення злочину за статтею 212 КК України. Окрім цього, глобальні процеси розвитку суспільних відносин та перетворення політичного і правового характеру взаємопов'язані з трансформацією фінансово-економічної сфери, поставили перед Україною потребу в своєчасному та ефективному реагуванні країни на вимоги сучасності. Виникнення нових факторів дестабілізації фінансової сфери загрожує дієвому функціонуванню держави зростанням державного боргу, збільшенням бідності населення, дисбалансом політичної складової, посяганням на суверенітет та конституційні права громадян. Однак, відсутність дієвого адміністративно-правового механізму функціонування єдиного правоохоронного органу, що забезпечує фінансову безпеку України не дозволяє отримати позитивний ефект від запровадженої реформи. Дана ситуація окреслила відсутність потенціалу сучасної правової, методологічної та організаційно-інституційної бази. Констатуємо, що вітчизняними науковцями не приділено достатньої дослідженню питанню адміністративно-правових засад діяльності єдиного правоохоронного органу, що забезпечує фінансову безпеку України. Виходячи з викладеного, обрана тема дисертаційного дослідження характеризується своєчасністю, актуальністю та важливістю як у теоретичному, так і практичному плані.

2. Найсуттєвіші результати дисертації, їх достовірність і новизна, значення для теорії і практики

Наукова новизна одержаних результатів полягає у тому, що дисертація є однією з перших спроб удосконалення та оптимізації адміністративно-правових засад діяльності єдиного правоохоронного органу, що забезпечує фінансову безпеку Україні. В результаті дослідження сформульовано й обґрунтовано низку нових положень, які мають важливе теоретичне та практичне значення для подальшого сталого розвитку України як правової держави, зокрема:

вперше:

– надано авторське визначення поняття «адміністративно-правові засади діяльності єдиного правоохоронного органу, що забезпечує фінансову безпеку України» як сукупність взаємопов'язаних та внутрішньо узгоджених заходів, що утворюють цілісну систему, функціонування якої направлено на організаційно-правове закріплення діяльності єдиного правоохоронного органу, що забезпечує фінансову безпеку України;

– запропоновано Концепцію реформування системи фінансової безпеки України, цілями запровадження якої є забезпечення фінансової безпеки держави, протидія економічній злочинності, захист суб'єктів господарювання, збільшення надходжень до Державного бюджету України та ефективний контроль за використанням його коштів;

– запропоновано структуру єдиного правоохоронного органу, що забезпечує фінансову безпеку України у вигляді функціонування: Аналітичного підрозділу з визначення ризикових чи протизаконних операцій, Підрозділу з проведення аудиту суб'єктів господарювання, Підрозділу фінансового розслідування, Науково-тренінговий центру та встановлено систему державних органів, управлінь та департаментів, які замінюються новими структурними одиницями.

удосконалено:

– адміністративно-правовий статус Бюро економічної безпеки України як єдиного правоохоронного органу, що забезпечує фінансову безпеку через окреслення завдань, функцій, повноважень, засад юридичної відповідальності та правового підґрунтя функціонування такого органу;

– обґрунтовано, що «суб'єкти забезпечення фінансової безпеки держави» – це суб'єкти фінансових відносин, діяльність яких спрямована на своєчасне виявлення, попередження, нейтралізацію та ліквідацію загроз фінансовій безпеці держави та проявляється через застосування системи інституційно-правових та організаційних заходів впливу, або є тими суб'єктами, які своїми діями реалізувати конституційне право на формування органів державної влади, діяльність яких в подальшому в тій чи іншій мірі буде направлена на забезпечення фінансової безпеки держави; встановлено, що правоохоронними є органи, основними

завданнями діяльності яких є виконання функцій правоохоронної діяльності на підставі положень чинного законодавства України, яка полягає у гарантуванні державної безпеки, захисті державного кордону, охороні і захисті прав, свобод і законних інтересів держави і населення; доведено, що під категорією «правоохоронний орган, що забезпечують фінансову безпеку держави» слід розуміти державний орган, основним завданням діяльності якого є виконання функції правоохоронної діяльності у сфері публічних фінансів та фінансової безпеки, що полягає у гарантуванні такої безпеки та захисті прав, свобод і законних інтересів держави і населення;

– рівні правового регулювання системи фінансової безпеки в Україні через виокремлення основного рівня як базового рівня правового регулювання сфери, який представлений законодавчими актами, які мають визначальне значення для врегулювання сфери забезпечення фінансової безпеки; функціональний рівень як рівень, в основі якого є спеціальні нормативно-правові акти, які забезпечують функціонування всієї сфери; стратегічний рівень як рівень, який формується на підставі стратегічних документів розвитку сфери фінансової безпеки України.

дістали подальший розвиток:

– визначення дефініції «адміністративно-правовий статус правоохоронного органу, що забезпечує фінансову безпеку держави» як систему суспільних відносин правоохоронного характеру, що визначається державою, шляхом закріплення в положеннях чинного законодавства завдання, функції, повноваження та відповідальність, котрі реалізуються через діяльність суб'єктів таких відносин.

– теоретико-правовий та практичний аспекти залучення зарубіжного досвіду щодо забезпечення фінансової безпеки держави через дослідження досвіду функціонування Фінансової гвардії Італії, Національної кримінальної агенції Великої Британії, Фінансової гвардії Румунії, Фінансової гвардії Румунії, Бюро Македонії, Фінансової поліції Хорватії, Фінансової поліції Австрії, Департаменту економічних розслідувань Казахстану, Державної служби боротьби з економічними злочинами Киргизстану, Слідчої служби Міністерства фінансів Грузії, Служби розслідування фінансових злочинів Литви та Служби державних доходів Республіки Латвії. Акцентовано увагу на можливості залучення такого позитивного досвіду як: наявність чіткого розподілу повноважень у сфері забезпечення фінансової безпеки між структурними елементами державного органу; широке коло повноважень єдиного правоохоронного органу щодо протидії економічній злочинності та забезпечення фінансової безпеки держави; можливість використання заходів оперативно-розшукового характеру.

– визначення необхідності прийняття Закону України «Про основи фінансової безпеки України», основними завданнями якого мають бути: виділення складових фінансової безпеки у діяльності держави; створення якісно нових

можливостей ефективного функціонування усіх способів і засобів, якими забезпечується фінансова безпека держави; впровадження єдиного узгодженого механізму функціонування системи забезпечення фінансової безпеки, у тому числі, забезпечення ефективною координацією дій суб'єктів, що володіють правовим статусом у зазначеній сфері, а також впровадження системного підходу до планування та забезпечення виконання заходів щодо забезпечення фінансової безпеки.

Таким чином, отримані в дисертаційному дослідженні нові науково-обґрунтовані результати значно поглиблюють існуючі знання про адміністративно-правові засади діяльності єдиного правоохоронного органу, що забезпечує фінансову безпеку України.

Методи дослідження обрані з урахуванням мети та завдань дослідження, його об'єкта і предмета. У ході дослідження використовувались загальнонаукові та спеціальні методи юридичної науки. Базовим методом здійснення дослідження є діалектичний метод, який обґрунтовує взаємозв'язок і взаємообумовленість усіх адміністративно-правових процесів та явищ (підрозділи 1.2, 2.2, 2.3). Загальні методи аналізу, синтезу, узагальнення, індукції, дедукції, порівняння, аналогії було застосовано під час з'ясування та уточнення термінологічного апарату щодо забезпечення фінансової безпеки України (підрозділи 1.1, 1.2, 1.3, 3.1, 3.2). Також методологічними засадами дисертаційного дослідження стали такі наукові методи: формально-догматичний, за допомогою якого визначено поняття, ознаки та загрози фінансової безпеки України, проведена зовнішня наукова обробка емпіричного матеріалу (підрозділи 1.1, 1.2, 1.3); системно-структурний метод застосовано для аналізу системи фінансової безпеки та діяльності національних правоохоронних органів, що забезпечують фінансову безпеку провідних країн світу; визначення адміністративно-правових основ створення єдиного правоохоронного органу, що забезпечує належну фінансову безпеку України; обґрунтування завдань, функцій, повноважень, відповідальності та правового становища забезпечення діяльності єдиного правоохоронного органу (підрозділи 1.3, 2.2, 2.3, 3.1); історико-порівняльний метод перебуває в основі дослідження розвитку та становлення правових засад формування системи фінансової безпеки в Україні (підрозділ 1.2); порівняльно-правовим методом користувалися у процесі визначення правоохоронних органів, що забезпечують фінансову безпеку України та дослідження їх адміністративно-правового статусу (підрозділ 2.1); логічний метод використовувався для формулювання таких понять як «фінансова безпека», «суб'єкт забезпечення фінансової безпеки держави», «правоохоронний орган», «правоохоронний орган, що забезпечує фінансову безпеку держави» та інші (підрозділи 1.1, 2.1, 2.2, 2.3).

Нормативною основою дослідження є Конституція України, акти вітчизняного та зарубіжного законодавства з питань забезпечення контролю за міжнародними фінансами. Інформаційна та емпірична база представлені узагальненням статистичних даних діяльності суб'єктів забезпечення фінансової безпеки в Україні.

Обсяг узагальнених теоретичних та практичних матеріалів дозволяє стверджувати про достовірність і наукову обґрунтованість результатів виконаного дослідження.

Одержані результати дослідження становлять як науково-теоретичний, так і практичний інтерес і можуть бути використані в:

– науково-дослідній сфері – як основи для подальшої розробки адміністративно-правового механізму функціонування єдиного правоохоронного органу, що забезпечує фінансову безпеку України (акт впровадження Сумського державного університету від 10.02.2021 р.);

– навчальному процесі – при підготовці та проведенні лекцій, семінарських і практичних занять зі студентами з дисциплін «Адміністративне право», «Спеціальне адміністративне право», «Органи публічної влади та інститути громадянського суспільства» (акт впровадження Сумського державного університету від 15.03.2021 р.);

– практичній діяльності – під час розробки пропозицій щодо вдосконалення законодавчих актів, актів Президента України та Кабінету Міністрів України, нормативно-правових актів міністерств; взаємодії та здійснення обміну інформації з органами державної влади; вжитті заходів для виявлення, аналізу та перевірки фінансових операцій, які можуть бути пов'язані з легалізацією (відмиванням) доходів, одержаних злочинним шляхом, або фінансування тероризму (акт впровадження Головного управління ДФС у Сумській області від 24.02.2021 р.).

3. Відповідність дисертації зазначеній спеціальності

Дисертація присвячена дослідженню адміністративно-правових засад діяльності єдиного правоохоронного органу, що забезпечує фінансову безпеку України. Як за змістом завдань дослідження, так і за характером їх розв'язання та отриманими результатами дисертація «Адміністративно-правові засади діяльності єдиного правоохоронного органу, що забезпечує фінансову безпеку України» повністю відповідає спеціальності 081 – Право. Крім того, дисертаційне дослідження Кривошеєва К.О. виконано у межах науково-дослідної теми Навчально-наукового інституту права Сумського державного університету «Концепція нової інноваційної моделі державного управління фінансовою системою України (номер державної реєстрації 0118U003582)».

4. Кількість публікацій та повнота опублікування результатів дослідження

Основні результати дисертаційного дослідження Кривошеєва К.О. викладено у 9 наукових працях, зокрема 7 статтях, опублікованих у наукових фахових виданнях України та періодичних виданнях інших держав, 2 статті опубліковано в наукових журналах індексованих базами даних Scopus/WoS і 4 тезах наукових повідомлень на науково-практичних конференціях, що відповідає вимогам Наказу Міністерства освіти і науки України «Про опублікування результатів дисертацій на здобуття наукових ступенів доктора і кандидата наук» від 23.09.2019 р. № 1220.

1. Shatrava S., Smolyarova M., Harust Yu., Kryvosheiev K. Theoretical and legal analysis of the category "financial security of the state". *Asia Life Sciences. Supplement* 21 (2). 2019. P. 102-110 (Scopus)

2. Nekrasov V., Mel'nyk V., Kryvosheiev K., Kiiashko Yu., Yemets O. Interaction of law enforcement authorities as the basis of effective combating economic crime. *Revista Turismo: estudos & praticas*. 2020. № 3. P. 73-82 (WoS).

3. Kryvosheiev K. O. Prospects for the functioning of a single law enforcement authority that ensures financial security of Ukraine. *Fundamental and applied researches in practice of leading scientific school (Canada)*. 2020. Volume 39. Number 3. P. 44-47.

4. Кривошеєв К. О. Адміністративно-правові засади діяльності податкової міліції як суб'єкта фінансової системи України, що забезпечує економічну безпеку держави. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2019. № 6. С.270-274.

5. Кривошеєв К. О. Правові засади формування системи фінансової безпеки в Україні. *Правові горизонти*. 2019 № 14. С. 60-68

6. Кривошеєв К. О. Фінансова безпека країни: теоретико-правовий аналіз. *Правові горизонти*. 2018 № 12. С. 28-34

7. Кривошеєв К. О. Адміністративно-правовий статус єдиного правоохоронного органу, що забезпечує фінансову безпеку України. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2020. № 5. С. 53-61.

8. Кривошеєв К. О. Правоохоронні органи як суб'єкти забезпечення фінансової безпеки України. *Держава та регіони. Серія «Право»*. 2020. № 3. С. 62-69.

9. Кривошеєв К. О. Адміністративно-правові основи створення єдиного правоохоронного органу, що забезпечує фінансову безпеку України. *Науковий вісник публічного та приватного права*. 2020. № 3. С. 16-24.

10. Кривошеєв К.О. Забезпечення фінансової безпеки в країнах Західної Європи. *Актуальні проблеми національного законодавства: матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. (м. Кропивницький, 28 листопада 2019 року)*.

11. Кривошеєв К. О. Основні ризики та загрози фінансовій безпеці України. *Реформування правової системи в контексті євроінтеграційних процесів*: матеріали міжнар. наук.-практ. конф. (м. Суми, 21-22 травня 2018 р.).

12. Кривошеєв К.О. Особливості централізованого підходу організації органів державної влади і управління у сфері забезпечення економічної та фінансової безпеки Французької Республіки. *Реформування правової системи в контексті євроінтеграційних процесів*: матеріали міжнар. наук.-практ. конф. (м. Суми, 21-22 травня 2019 р.).

13. Кривошеєв К.О. Правова основа створення єдиного правоохоронного органу забезпечення фінансової безпеки України. *Реформування правової системи в контексті євроінтеграційних процесів*: матеріали міжнар. наук.-практ. конф. (м. Суми, 21-22 травня 2020 р.).

5. Висновок

Вважати, що подана дисертація Кривошеєва Костянтина Олександровича на тему «Адміністративно-правові засади діяльності єдиного правоохоронного органу, що забезпечує фінансову безпеку України» за своїм науковим рівнем, актуальністю виконаних досліджень, практичним значенням, обсягом і оформленням повністю відповідає вимогам передбачених п. 10 Порядку проведення експерименту з присудження ступеня доктора філософії від 06.03.2019 року щодо дисертаційних робіт на здобуття ступеня доктора філософії зі спеціальності 081 – право.

Рецензенти:

**Доцент кафедри адміністративного, господарського права та фінансово-економічної безпеки
Навчально-наукового інституту права
Сумського державного університету,
доктор юридичних наук, доцент**

Т.А. Кобзева

**Доцент кафедри адміністративного, господарського права та фінансово-економічної безпеки
Навчально-наукового інституту права
Сумського державного університету,
кандидат юридичних наук, доцент**

М.І. Логвиненко

